

Тематичний план лекційних занять

Розділ I. Політичні процеси та політичні технології

Тема I. Концептуальні засади вивчення політичних процесів (2 год.)

Структура та базові проблеми курсу. Основні поняття та їх операціоналізація.

Політика під процесуальним кутом зору. Теоретичні підходи та параметри вивчення політичних процесів. Політичні зміни та політичний розвиток. Базові та периферійні політичні процеси. Політичний процес як діалектична єдність об'єктивних та суб'єктивних компонентів.

Тема II. Основи політичних технологій (4 год.)

Проблема ефективності політики. Планування політичної діяльності: стратегія і тактика. Індикативний характер політичного планування. Місце політичних технологій з точки зору об'єктивних та суб'єктивних компонентів політичного процесу. Технологізація політичного процесу та його окремих складових. Універсальні та унікальні технології.

Структура політичних технологій. Ресурси як чинник складання та впровадження політичних технологій. Прогнозування в політиці. Феномен політичного консультанта: основні принципи роботи.

Маркетинговий підхід як ключ до складання політичних технологій: інформація, аналітика, планування.

Технології політологічно-прикладного аналізу політичних процесів і ситуацій. Моделі та технології прийняття політичних рішень. Тип політичного лідерства та “командної взаємодії” як чинник впливу на прийняття політичного рішення.

Тема III. Загальносистемний політичний процес: логіка, закономірності, можливості технологізації (2 год.)

Політична система та основи її функціонування. Етапи розвитку політичної системи: діалектика реформістських та революційних процесів. Соціальні основи політичної активності: процес представництва інтересів. Суспільство та політична влада: прямий та зворотний зв'язок. Мож-

ливості технологізації загальносистемного політичного процесу. Проблема та наслідки політичного відчуження. Сутність та роль маніпулювання свідомістю у політиці.

Парадигмальний підхід до визначення змісту та напрямку розвитку загальносистемних політичних процесів. Парадигми діяльності політичних суб'єктів, технологій представництва інтересів та влади у залежності від типу політичного режиму: парадигми “панування” та “узгодження”.

Тема IV. Тоталітарний політичний режим: технології функціонування (6 год.)

Принципи функціонування та механізми саморегуляції тоталітарного режиму. Тоталітарна влада як симбіоз соціальної, економічної і політичної еліти: технології формування. Принципи монополізму та експансіонізму режиму.

Програмування свідомості людини: концептуальні засади та основні технології. Г. Ле Бон і його дослідження з соціальної психології “масової людини” та натовпу. Нацистська пропаганда під кутом зору актуалізації розробок Ле Бона: виборчі технології 20-х – поч. 30-х років.

Тотальна пропаганда 30-х років. Роль ЗМІ (радіо, преса), мистецтва, науки у програмуванні свідомості людини в умовах тоталітарного режиму. Феномен “тоталітарної людини”.

Проблема неототалітаризму наприкінці XX – на поч. XXI ст. В. Пугачов та його концепція “інформаційно-фінансового тоталітаризму”. Технології концентрації влади та маніпулювання свідомістю в сучасних умовах.

Тема V. Сучасні системи і технології презентації групових та загальних інтересів (6 год.)

Принципи функціонування та механізми саморегуляції демократичного режиму. Система артикуляції інтересів і зворотного зв'язку в умовах демократії. Неадекватність ліберально-ринкового трактування демократії.

Механізм делегування, соціальне та політичне представництво в умовах демократичного режиму. Роль політичних партій, суспільно-

політичних рухів і груп інтересів: безпосереднє та функціональне представництво.

Універсальні та унікальні технології представництва, особливості їх використання. Взаємодія різноманітних представницьких структур у межах громадянського суспільства та політичної системи: політичні союзи, передвиборчі домовленості, акції громадської непокори, страйки та ін. PR-технології та їх роль у процесі представництва інтересів.

Феномен та основні технології лобіювання інтересів. Ступінь адекватності лобізму принципам демократичного суспільства. Соціальне партнерство (трипартизм) як можлива альтернатива лобізму. Європейський досвід соціального партнерства. Технології “міжсекторного співробітництва” (влада – бізнес – НДО) на місцевому рівні.

Тема VI. Принципи, моделі і технології політичної модернізації (6 год.)

Загальна теорія політичної модернізації. Алгоритм і стратегії модернізації. Демократичні транзити під кутом зору політичної модернізації. Суперечності глобалізації та вестернізації. Чинники, що впливають на демократизацію авторитарних режимів. Концепції демократизації та технології демократичних транзитів: У.Растоу, Ф.Шміттер, Х.Лінц, Г.О’Доннелл. Консолідація демократії. Небезпеки встановлення псевдо-демократичних режимів: застереження Л.Даймонда.

Ситуація на пострадянському просторі з точки зору процесів демократизації. Російські та українські дослідники про особливості посткомуністичних трансформацій. Посткомуністична правляча еліта: соціальна природа та радянська генетика. Панування бюрократії та олігархії як перешкода на шляху процесу демократизації. Проблема політичної соціалізації та виховання демократичної політичної культури на пострадянському просторі.

Тема VII. Технології розподілу єдиної політичної влади в демократичних системах (4 год.)

Загальні принципи та політичне значення розподілу єдиної політичної влади в умовах демократії. Парламент як головний представницький інститут в умовах демократії. Роль виборчої та партійної системи. Технології парламентаризму: коаліційність, відповідальність, узгодженість.

Президентська модель розподілу єдиної політичної влади. Небезпека концентрації політичної влади у президентській системі. Різновиди змішаних систем розподілу влади: французька модель, парламентсько-президентська та президентсько-парламентська моделі.

Технологізація законодавчого процесу в умовах різних систем розподілу політичної влади. Особливості функціонування механізму “стримувань і противаг” у залежності від системи розподілу влади.

Актуальність проблеми розподілу політичної влади в Україні. Конституція 1996 року та спроби політичних реформ на початку 2000-х років.

Тема VIII. Принципи і технології управління політичним конфліктом (6 год.)

Політичний конфлікт як складова частина політичного процесу: проблема протиріччя інтересів, цінностей. Основні підходи до вивчення політичного конфлікту: марксизм, Р.Дарендорф, Л.Козер, Е.Гідденс. Дві основні лінії політичної суперечливості сучасного суспільства.

Технологія політичного аналізу конфлікту: політичний конфлікт. Класифікації політичних конфліктів за різними параметрами. Проблема ранжирування причин політичних конфліктів. Чинники впливу зовнішнього середовища: зацікавлені сторони та їхня можлива поведінка у конфлікті. Типи конфліктних настанов.

Процесуальний аспект політичного конфлікту. Стратегії і тактики поведінки конфліктантів. Розгортання конфлікту. Гострота і тривалість конфліктів: чинники впливу.

Післяконфліктна фаза. Технології управління конфліктом: ініціювання, запобігання, врегулювання, вирішення. Розв’язання міжнаціональних конфліктів. Переговорний процес: підходи, моделі, стратегії поведінки, технології. Боротьба з конфліктними настановами. Технологія “принципових переговорів” за Р.Фішером та У.Юрі (Гарвардська школа).

Розділ II. Вибірчі процеси і виборчі технології

Тема IX. Вибірчий процес та основи виборчих технологій (2 год.)

Вибори як технологія політичного оновлення влади та політичного представництва суб’єктів громадянського суспільства. Функції виборів в

демократичній системі. Критерії демократичності виборів. Головні перешкоди на шляху вільного волевиявлення виборців.

Об'єктивні та суб'єктивні складові сучасної виборчої кампанії.

Тема X. Загальна організація виборчої кампанії (2 год.)

Забезпечення виборчої кампанії законодавчим та адміністративним шляхом. Основні функції виборчих комісій. Регламентация виборчої кампанії кандидатів і політичних партій. Організація голосування та підбиття підсумків. Спостерігачі та їх роль при проведенні виборів. Основні види порушень під час виборчої кампанії та виборів.

Тема XI. Основи управління виборчою кампанією (6 год.)

Стратегічне та тактичне планування виборчої кампанії. Маркетингові дослідження та їх різновиди. Основні моделі поведінки виборців та їх врахування при плануванні виборчої кампанії. Створення передвиборчих програм. Створення графіку проведення передвиборчих заходів. Формування виборчої команди. Основні принципи та технології менеджменту виборчої кампанії.

Тема XII. Система агітаційного забезпечення виборчої кампанії (6 год.)

Загальні основи теорії переконуючої комунікації. Фундаментальні дослідження з масової психології та їхнє практичне використання в сучасних умовах. Головні напрямки виборчої агітації. Пропагандистські, рекламні та PR-технології у виборчих кампаніях. Методика та технології контрпропаганди. Принципи та технології формування політичного іміджу. Проблема маніпулювання політичною свідомістю та програмування електоральної поведінки громадян.

Тема XIII. Головні канали виборчої комунікації та особливості їхнього використання (6 год.)

Телебачення та його роль в умовах сучасних виборчих кампаній. Особливості використання політичного іміджу на телебаченні. Технологія підготовки та проведення прес-конференцій, брифінгів, теледебатів. Застосування маніпулятивних технологій на телебаченні. Особливості

використання інших ЗМІ в сучасних виборчих кампаніях (преса, радіо). Підготовка та проведення зустрічей з виборцями: основні вимоги та технології. Політичні мітинги у виборчої кампанії: технології “трансу”. Невербальні чинники виступів кандидатів перед виборцями. Технології проведення наочної агітації (листівки, плакати тощо).